

ИНТЕРВЈУ СО ДИМИТАР ПЕТРОВ, ПРЕТСЕДАТЕЛ НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Нема контрола врз кражбите на парно

13.04.2012 Вест

Претседателот на Регулаторната комисија за енергетика Димитар Петров последниве три години е постојано критикуван поради се повисоките цени за парното греење, континуираното поскапување на цената на струјата, и најновите рекордно високи цени на бензините. Најавите дека Комисијата подготвува нов правилник за условите за снабдување со топлинска енергија, со кој се планира да се воведо забрана за исклучување на корисниците во зградите од системот за парно греење или воведување на надомест што ќе го плаќаат и исклучените станари беа повод за разговорот со него. Петров е дипломиран електро инженер, а претседател на Комисијата е од 2009 година.

Вест: Господине Петров, до каде е правилникот кој, уште недонесен, крена олку прашина?

Петров: Правилникот за условите за снабдување со топлинска енергија е во почетна фаза, во која сега се вклучени компаниите. Во следната фаза е подготвителната седница на Регулаторната комисија за енергетика, во која ќе се вклучат претставници на потрошувачите. Тие ќе имаат можност да ги дадат забелешките, констатациите и коментарите во однос на нацрт-текстот и за она што е новина, и да го имаат и ние на увид при донесување на одлуката на главната седница. Ако се одлучи да има процент на плаќање на оние што ќе бидат исклучени од системот, тоа ќе се случи на последната седница на Комисијата. **Крајната верзија ќе каже дали ќе биде процент или некој надомест за ангажирана моќност.**

Вест: Вие каде живеете, во куќа или во зграда?

Петров: Живеам на две места, во згради.

Вест: Ги користите ли услугите на Топлификација?

Петров: Не. Јас живеам во Кратово, и таму нема централно греење. Значи, овој проблем е локален. Во Скопје престојувам, но тоа е стара зграда и нема централно греење. Никогаш немала.

Вест: Ако се греее на струја, ќе прифатите сега некој да ви наметне обврска да плаќате 50 отсто ако се исклучите?

Петров: Тоа е правен пристап на проблемот. Дали мене лично ќе ми одговара и колкав е бројот на таквите потрошувачи на кои им одговара или не. До 20 отсто од становите во една зграда може да поминат на електрична енергија. Кога ќе дојде над 20 отсто, значи дека може да има проблем и со електричната инсталација. Факт е дека во објектите кои се на централно топлоотно греење користите од топлината во зградата, и тоа се вика пасивно греење. Активно е ако е вклучена инсталацијата, а пасивно е преку сидовите. **На крај, живеењето во зграда повлекува и обврски за заедничко живеење.** Сите што се внатре - користат. Користат пасивно греење и користат и заеднички простории. Кој ќе го плати тоа? Ако се исклучите и не плаќате ништо, вие не партиципирате само за вашите соседи. Затоа што дистрибутерот го мери потрошеното во целиот објект. Дистрибутерот нема никаква загуба. Загубата во делот на неефикасноста и дисбалансот на објектот, поради што пласираат повеќе енергија, им ги надоместуваат оние што остануваат вклучени. **Значи, вашите исклучувања имаат директно влијание врз цената на вашите соседи.**

Вест: Лани парното поскапе 4 пати. Постои ли механизам кој може да го ограничи растот на цената?

Петров: Методологијата ги покрива оперативните трошоци во работењето на компанијата, амортизацијата и да овозможи реален развоен поврат на капиталот. **Клучно кај топлинската енергија е порастот на трошоците за горивото, гасот и за мазутот. Околу 70 проценти од вкупните годишни трошоци отпаѓаат на трошоците за гориво, кои се 100 отсто признати.** Имаме увид и контрола и во фактурите и во мерењата. Од 2009 година до последната одлука, трошок за гориво, во однос на вкупниот регулиран максимален процент, порасна од 67 на 76 проценти. **Мазутот е продукт кој котира на берзата, и на секои 14 дена му ја регулираме цената. Истото се случува со гасот.** Според формулата за пресметка, врз на цената на гасот, цената на мазутот влијае со 70 отсто, а дизелот со 30 отсто.

Вест: Зошто не побарате од дистрибутерите да постават мерачи на секој стан или на грејно тело да се мери потрошеното?

Петров: **Дистрибутерот нема законска обврска да постави мерачи на секој стан, и тоа е од технички причини. Но секој потрошувач може сам да инвестира во распределители и да си овозможи штедење.** Само, услов за да има заштеди е во најмалку 80 проценти од становите да бидат инсталирани распределители. Со нив се поставува и вентилот за регулирање на потрошувачката, кој овозможува да штедите.

Вест: Колку чини нивното поставување?

Петров: Вредноста да се инсталираат овие мерила во еден стан од околу 60 квадрати е околу 250 евра.

Вест: Колку би влијаело врз сметките ако инвестицијата ја направи дистрибутерот?

Петров: Ако се вметне законска обврска дистрибутерот да ги инсталира сите овие уреди кај 50.000 потрошувачи, тоа ќе го чини околу 12,5 милиони евра. **Нему за инсталирање на уредите ќе му требаат 3 до 5 години, а ако станарите сега ги набават распределителите, тие можат веднаш да штедат.** Но ако ги монтира дистрибутерот, ќе плаќаат преку сметката за парно, а може да дојдат на ред за распределители по 5 години. **Ако дистрибутерот ги инсталира распределителите, зголемувањето на цената по овој основ е над 5 проценти на годишно ниво во текот на 5 години.**

Вест: Граѓаните ви забележуваат дека ја штитите Топлификација?

Петров: Ние сме во сериозна војна со Топлификација. Компанијата, како и сите компании, секогаш реагира кај нормализирањето на трошоците и бара да \$ се признаат повеќе трошоци, а ние доследно ја применуваме методологијата и го прифаќаме само она што е во согласност со неа. Тука нема простор за манипулација или импровизација. Само така можеме да ги заштитиме и корисниците.

Вест: Како се справувате со кражбите на топлинска енергија?

Петров: Топлификација на влезот од зградата мери испорачана топлинска енергија, и ја наплаќа од граѓаните. **Таа нема голем интерес да провери дали во зградата има станови кои се само исклучени од билингот, а, реално, се приклучени на системот и се греат.** А не е мал бројот на доградба и надградби кои се приклучени на системот, а кои сопствениците не ги пријавиле во Топлификација. На пример, над стан од 60 квадратни метри, сопственикот ќе догради уште толку, а сметката која ја плаќа е за само 60 квадрати, наместо за 120. **Кого краде тој. Не ја краде Топлификација. Тој ги краде соседите.** За ваквите проблеми, од Топлификација ни велат дека проблемот треба да го решаваат надлежните институции, мислејќи на практична примена на Законот за домување. **Нам и во приватни разговори сите ни реагираат дека плаќаат многу за парно и оти цената постојано расте, но емоциите спласнуваат кога ќе им се објасни за постоењето на овој тип проблеми - контрола на кражбите во системот. Ние бараме да се направат промени во Законот за домување и други законски решенија, за да се решат токму ваквите проблеми.**

Вест: Топлификација не е монопол на пазарот со топлинска енергија, но сите играчи се нејзини ќерки фирми. Има ли злоупотреба на пазарната моќ од мајката и од ќерките?

Петров: Ние процесот на либерализација на пазарот на некој начин го оддобривме со тоа што овозможивме да се одвојат овие компании. **Ова е согласно Законот за енергетика, иако тоа не е предвидено со европските директиви за топлинска енергија.** Процесот на либерализација е спроведен и до крајот на годинава ќе ги имаме првите податоци за тоа кои се придобивката за крајните корисници од поделбата на овие регулирани дејности. Мора да

кажеме дека немаме видна либерализација. **Во законот и сите подзаконски акти се вели дека корисникот има право на избор на снабдувач.**

Но, имаме само еден производител на топлинска енергија, и само еден дистрибутер затоа што и мрежата е една.

Либерализацијата на пазарот е прилично дискутабилна. **Корисникот може да избере друг снабдувач, но тоа буквално нема да направи некоја разлика.**

Вест: Пред речиси две години Топлификација побара 12 милиони евра отштета од Комисијата за одлуките во периодот од 2006 до 2008 година, и поднесе кривични пријави против поранешни членови на Комисијата. Се плашите ли и вие од тужби од Топлификација, и има ли автоцензура во вашите одлуки?

Петров: Ниту се плашине од тужби ниту, пак, има автоцензура во нашите одлуки. **Факт е дека Топлификација се уште судски ги бара правата за одлуки кои сметаат дека ја оштетиле компанијата, односно ги намалиле оперативните трошоци.** Досега на сите судски инстанции, регулаторната комисија ги добива овие спорови. Но Топлификација се обидува да ги обнови процесите против петмина регулатори. И тоа е невообичаена пракса. Можеби е и обид на компанијата за притисок врз Комисијата. Но нема никакво влијание врз овој состав на Комисијата. **Од 2009 година досега само една или две наши одлуки не се обжалени.**

Вест: Има најави дека ќе се прават обиди за промена на методологијата. Дали сметате дека таа одговара на квалитетот на дериватите кои се продаваат на нашиот пазар?

Петров: Во средината на 2009 година го имплементиравме стандардот еуро 5, што значи производство на поквалитетни и еколошки почисти деривати. Но оваа придобивка значи и повисоки цени. Затоа нашите цени, кога ги споредуваме со Република Србија и со Босна и Херцеговина, се повисоки од нивните. Тие се уште немаат еуро 5. Работат со еуро 4 стандарди и користат мазут М2. **Ние имаме нискосулфурен мазут М1.** За производство на овој тип деривати се користи и поквалитетна сурова нафта. Ние во методологијата практикуваме цена на брент, што не значи дека ќе користат брент. **Од "Окта" ни кажуваат дека за да ги постигнат стандардите, мораат да купуваат и поквалитетна нафта, која е поскапа. Ние ја признаваме брентот, но тие користат поквалитетна нафта од брент.**